

**ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ
ІМЕНІ ІВАНА БОБЕРСЬКОГО**

КАФЕДРА ПЕДАГОГІКИ ТА ПСИХОЛОГІЇ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ ВИЩОЇ ШКОЛИ»**

Рівень вищої освіти

Ступінь вищої освіти

Галузь знань

Спеціальність

Освітня програма

Кількість кредитів

Форма навчання

Рік підготовки

Статус дисципліни

Компонент освітньої програми

Дні занять

Консультації

Мова викладання

Вид контролю

- Другий (магістерський) освітній рівень -
- Магістр
- 01 «Освіта/Педагогіка»
- 017 «Фізична культура і спорт»
- 017 «Фізична культура і спорт»
- 3 - 90 год., із них: аудиторних - 30 год.; самостійної роботи студента - 60 год. Заочне навчання – 18 год. аудиторних, самостійної роботи - 72 год.
- денна, заочна
- рік - 5, для заочної форми - 6; семестр – 9, для заочної форми семестр - 11
- нормативна
- дисципліна обов'язкова
- згідно графіку проходження навчальних дисциплін, для заочної форми – згідно графіку проведення сесій, відповідно до розкладу
- згідно графіку проходження навчальних дисциплін, відповідно до розкладу
- українська
- екзамен

Керівник курсу: Степанченко Наталія Іванівна – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри педагогіки та психології

Контактна інформація: Адреса: 79007, вул. Костюшка 11, ЛДУФК імені Івана Боберського, м. Львів. каб. 318., тел. (032) 255-32-12,

E-mail: natalia.stepanchenko@gmail.com

Опис дисципліни

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра за спеціальністю «017 - Фізична культура і спорт».

Одним із пріоритетних напрямів державної політики щодо розвитку вищої освіти, як визначено в Національній доктрині розвитку освіти в Україні, є підготовка кваліфікованих кадрів, здатних до творчої праці, професійного розвитку, освоєння та впровадження науковоємних та інформаційних технологій, конкурентноспроможних на ринку праці. Розв'язати ці складні завдання може лише нова генерація викладачів професіоналів, покликаних розвивати здібності, виявляти таланти, зберігати індивідуальність кожного студента. Високий рівень наукової компетентності в поєднанні з педагогічною майстерністю та психологічною культурою викладачів, впровадження здобутків психологічної науки в педагогічну практику – реальна передумова підвищення ефективності навчального процесу у вищій школі, реалізації принципів демократизації та інноваційності вищої освіти. Дисципліна «Педагогіка і психологія вищої школи» розглядає логічну структурованість змісту, форм навчального процесу у вищій школі та психотехнічні й психологопедагогічні новації ефективності засвоєння знань, формування вмінь і навичок, компетенцій, проведення лекційних, семінарських і практичних занять; деталізацію основних компонентів курсу: типи лекцій, семінарських і практичних занять, їхнє методологічне й методичне наповнення, облік та контроль успішності студентів, сутність суб'єктів навчального процесу вищої школи, що дають змогу уяснити мету, предмет і завдання підготовки висококваліфікованого фахівця.

Мета психологічної складової курсу – формування психологічної компетентності як компоненту психолого-педагогічної підготовки викладачів та розвиток психологічної культури, спрямованої на розвиток моральних, інтелектуальних властивостей, творчого потенціалу викладача та студента.

Метою педагогічної складової курсу є формування професійної компетентності й особистості майбутнього фахівця у закладі вищої освіти, зокрема його наставляння на готовність до педагогічної діяльності, а також розвиток педагогічної культури, спрямованої на увиразнення інтелектуальних особливостей і творчого потенціалу майбутнього фахівця.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є визначення наукових принципів управління та керівництва вищими навчальними закладами, навчальним процесом у них, дослідження, спрямовані на інтенсифікацію останнього, вивчення психолого-педагогічних основ передачі й засвоєння навчальної інформації, дослідження проблем активізації пізнавальної діяльності студентів, вдосконалення підготовки висококваліфікованих спеціалістів

Завданнями дисципліни «Педагогіка і психологія вищої школи» є:

- пізнання особливостей розвитку вищої освіти у світовій практиці;
- формування уявлення про особистість, її розвиток, психічне здоров'я та прояв здібностей на шляху самовдосконалення;
- пізнання стилів педагогічного управління;
- формування навичок взаємодії з іншими;
- формування уявлень про психологію управління і імідж сучасного викладача;
- розкриття наукових зasad, мети і принципів професійної освіти;
- пізнання особливостей педагогічного процесу;
- формування уявлень щодо принципів, методів, засобів, форм організації навчання, видів та форм контролю в ЗВО;
- ознайомлення з методами психолого-педагогічних досліджень із проблем професійної підготовки фахівців.

Навчальний контент

Теми	Розподіл годин				Результати навчання Знати:
	<i>разо м</i>	<i>л</i>	<i>с</i>	<i>с. р</i>	
ТЕМА 1. Психологія вищої школи. Предмет та задачі	7/7	1/1	2	4/ 6	-Загальні основи психології вищої школи. -Місце психології вищої школи в системі психологічних наук. -Категорії психології вищої школи.

психології вищої школи. Методи та принципи науково-педагогічних досліджень.					-Зв'язок психології вищої школи з іншими науками. -Сучасні методологічні аспекти психології вищої школи. -Гуманізація і гуманітаризація вищої освіти. --Психологічні вимоги до процесу навчання у вищій школі. -Методи та методика науково-педагогічних досліджень.
ТЕМА 2. Психологія особистості. Студент як суб'єкт власної навчально-професійної діяльності.	9/7	1/1	2	6/ 6	- Сучасні теорії особистості. - Критерії психічного здоров'я особистості. - Особистість викладача. Поняття «індивідуальний імідж сучасного педагога». - Види іміджів. Функції іміджу. Структура іміджу. - Психологічні закономірності формування індивідуального іміджу сучасного педагога. - Особистість студента, особливості юнацького віку. Кризи. - Психологічні передумови і показники успішності студентів у навчально-професійній діяльності. - Причини неуспішності студентів і шляхи їх усунення.
ТЕМА 3. Соціально-психологічна структура групи	9/9	1/1	2	6/ 8	- Визначення групи, її структури, видів. - Теорії лідерства. Типи лідерів. - Стилі управління. Стилі педагогічного управління. - Умови підвищення ефективності управління та співпраці. - Умови створення позитивної атмосфери у колективі для підвищення ефективності праці підлеглих
ТЕМА 4. Комунікативний процес.	8/9	1/1	1	6/- 8	- Педагогічне спілкування, структура та функції. -Психологічна характеристика процесу комунікації. -Моделі комунікації. Закони успішної комунікації. -Види і засоби спілкування. -Психологічні умови успішного спілкування. -Бар'єри спілкування, способи їх подолання. - Стилі педагогічного спілкування. -Емоційний інтелект, емоційні компетенції.
ТЕМА 5. Психологія конфлікту. Конфлікти та шляхи їх подолання.	11/12	2/2	1/2	8/ 8	- Зміст поняття «конфлікт». - Типи конфліктів. Умови виникнення конфліктної ситуації. - Стратегії поведінки в конфліктній ситуації. - Типи конфліктних особистостей. - Педагогічні конфлікти. - Шляхи вирішення конфліктів.
	10/8	2	2	6/ 8	- Вища освіта в Україні, її основні принципи і завдання.

ТЕМА 6. Система вищої освіти в Україні, тенденції та перспективи розвитку.					- Тенденції та перспективи розвитку вищої освіти в розвинених країнах світу у ХХІ столітті. - Інтеграція вищої освіти. - Організаційно-правове забезпечення вищої освіти. - Організація праці викладача ЗВО. Педагогічне навантаження.
ТЕМА 7. Науково-методичне забезпечення навчального процесу.	10/8	2	2	6/ 8	- Місце та роль методичного забезпечення для якісної підготовки фахівців. - Робоча програма дисципліни. План заняття. - -Опорні конспекти: їхня структура, методичні підходи до написання. - Сучасні підручники та навчальні посібники. - -Комп'ютерна підтримка навчального процесу.
ТЕМА 8. Методика проведення лекційних, семінарських і практичних занять у вищих навчальних закладах	8/8	-/2	2	6/ 6	- Види лекцій та їх особливості. - Підготовка та організація лекційних занять. - -Лектор та аудиторія. Імідж лектора, його складові. - Семінарські заняття: види і методика їх проведення. - Практичні заняття як форма організації навчання.- - Навчально-методичне забезпечення проведення заняття.
ТЕМА 9. Сучасні технології навчання у ЗВО.	10/12	2/2	2/2	6/ 8	- Сутність педагогічної інноватики. - Інтерактивне навчання. - Структура та процес ділової гри. - Ігрові технології у вищій школі. - Методика використання інформаційних технологій навчання: дистанційне навчання, комп’ютерні засоби професійно-педагогічної комунікації.
ТЕМА 10. Діагностика навчальних досягнень студентів.	-	-	2	6/ 6	-Компоненти, функції і види контролю знань студентів. -Методи і форми організації контролю знань, шляхи їх удосконалення. -Рейтинговий контроль знань, вмінь і навичок. -Особливості проведення заліків та іспитів. -Комплексні екзаменаційні білети та методика їх розробки. - Методичне забезпечення контролю і оцінки знань, вмінь і навичок студентів.

Формування програмних компетенцій:

- застосовувати у викладацькій діяльності методи та технології психології вищої школи;

- використовувати психологічні та педагогічні знання для організації професійної діяльності (планування, контроль, управління групою тощо);
- складати психологічний портрет індивідуальності;
- характеризувати освітні рівні вищої школи;
- характеризувати освітньо-кваліфікаційний рівень «бакалавр», «магістр» за фахом «Фізична культура і спорт»;
- використовувати навчальні ігри у навчально-виховному процесі;
- володіти зasadничими категоріями методики викладання у вищій школі та застосовувати їх при виконанні теоретичних і практичних завдань;
- ставити мету, планувати, організовувати, стимулювати, контролювати, аналізувати результати навчально-пізнавальної діяльності студентів;
- інтегрувати знання, які сприяють зростанню особистості, прояву її творчого потенціалу.

Політика оцінювання

Передбачає дотримання принципів добroчесності (Стаття 42 Закону України «Про освіту») та студентоцентрованого підходу.

<https://naqa.gov.ua/%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B4%D0%B5%D0%BC%D1%96%D1%87%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%BE%D0%B1%D1%80%D0%BE%D1%87%D0%B5%D1%81%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/>

Політика щодо дедлайнів: Модульні роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (мінус 20 балів).

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із керівником курсу.

Оцінювання

Оцінювання якості знань студентів здійснюється відповідно до:

1. Положення ЛДУФК ім. Івана Боберського про організацію освітнього процесу:
<https://www.ldufk.edu.ua/files/Nauka/Naukova%20robota/osv.%20proces.%202020.%20zaversh.pdf>
2. Робочої програми: <http://repository.ldufk.edu.ua/handle/34606048/17620>
3. Порядку оцінювання: <https://www.ldufk.edu.ua/files/Nauka/Naukova%20robota/osv.%20proces.%202020.%20zaversh.pdf>

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої школи : Курс лекцій : Модульне навчання. – К. : Вища школа, 1993. – 280 с.
2. Булгакова Н. Б. Педагогіка вищої школи: Конспект лекцій: К. : НАУ, 2003. – 40 с.
3. Вища освіта: європейський вимір та українські перспективи. – К. : Парламентське вид-во, 2009. – 632 с.
4. Вітвицька С. С. Основи педагогіки вищої школи : методичний посібник для студентів магістратури. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 316 с.
5. Гессен С. И. Основы педагогики. Введение в прикладную философию / Отв.ред.исост. П. В. Алексеев. – М. : Школа-Пресс, 1995. – 448 с.
6. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
7. Гузій Н. В. Основи педагогічного професіоналізму : навч. посібник. – К. : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2004. – 156 с.
8. Гузій Н. В. Педагогічний професіоналізм: історико-методологічні та теоретичні аспекти. – К. : НПУ, 2004. – 243 с.
9. Дроб'язко П. І. Українська національна школа: витоки і сучасність: Посібник. – К. : Академія, 1997. – 184 с.
10. Економіка вищої освіти України: тенденції та механізм розвитку / За заг. ред. В. П. Андрушенка. – К. : Пед. преса, 2006. – 208 с.
11. Енциклопедія освіти / Акад. пед.. наук України ; головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
12. Збірник нормативних документів щодо організації навчального процесу / За заг. ред. Шинкарука В. Д. – К., 2008. – 198 с.
13. З історії національного шкільництва : навчально-методичний посібник / В. Ф. Живодьор, А. А. С布鲁єва, М. Ю. Рисіна. – К. : ІЗМН, 1998. – 144 с.
14. Історія педагогіки: навчальний посібник / За ред. М. В. Левківського, О. А. Дубасенюк. – Житомир : ЖДПУ, 1999. – 335 с.
15. Касянович Г. П. Педагогіка вищої школи : Навчально-методичний посібник. – Львів : Ліга-Прес, 2000. – 100 с.
16. Кудіна В. В., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: курс лекцій. – К. : КСУ, 2004. – 175 с.
17. Кузьмінський А. І. Педагогіка вищої школи : Навч. посіб. – К. : Знання, 2005. – 486 с.
18. Левківський М. В. Історія педагогіки : підручник. – К. : Центр навчальної літератури, 2003. – 360 с.
19. Лещенко М., Москаленко А. Магістерська робота освітньо-кваліфікаційного рівня “магістр” зі спеціальності “Управління навчальним закладом”: навчально-методичний посібник. – К. : КМПУ ім. Б. Д. Грінченка, 2005 – 2006.
20. Лещенко М. П. Принципи структурування змісту педагогічної освіти в класичних університетах // Науковий вісник Миколаївського держ. ун-т. –

- Вип. 12. Педагогічні науки : Збірник наукових праць. – Т. 1. – Миколаїв: МДУ, 2006. – С. 50–62.
- 21.Лещенко М. П. Зміст педагогічної освіти в класичних університетах // Польсько-український журнал. – № 5 – 2006. – С. 17–21.
- 22.Любар О. О., Стельмахович М. Г., Федоренко Д. Т. Історія української педагогіки / За заг. ред. дійсного члена АПН України М. Г. Стельмаховича. – К. : Інститут змісту і методів навчання МО України, 1998. – 337 с.
- 23.Люріна Т. І. Формування управлінських умінь майбутнього вчителя у позанавчальній діяльності : навчально-методичний посібник / Т. І. Люріна, В. В. Молодиченко, Н. Ю. Сердюк. – Мелітополь : Вид-во «Мелітополь», 2007. – 110 с.
- 24.Марушкевич А. А. Педагогіка вищої школи : Теорія виховання: Навчальний посібник. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2006. – 80 с.
- 25.Мартиненко С. М., Москаленко А. М. Організація науково-дослідницької роботи студентів з педагогічних дисциплін: Навч.-метод. посібник. – Кам’янець-Подільський, 2007. – 84 с.
- 26.Матвієнко О. Стратегії розвитку середньої освіти у країнах європейського соціуму : ьюнографія. – К. : Ленвіт, 2005. – 381 с.
- 27.Мещанінов О. Сучасні моделі розвитку університетської освіти в Україні : Монографія. – Миколаїв : вид-во МДГУ імені Петра Могили, 2005.
- 28.Медвідь Л. А. Історія національної освіти і педагогічної думки в Україні : навч. посіб. – К. : Вікар, 2003. – 335 с.
- 29.Методика навчання і наукових досліджень у вищій школі: навч. посіб. / С. У. Гончаренко, П. М. Олійник. – К. : Вища школа, 2003.
- 30.Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Педагогіка і психологія вищої школи / За ред. О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2003. – 268 с.
- 31.Мороз О. Г., Падалка О. С., Юрченко В. І. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / За заг. ред. О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2006. – 206 с.
- 32.Москаленко А. М. Лекції з історії педагогіки. Модуль 1. “Історія педагогіки України”. – К. : КМПУ ім. Б.Д.Грінченка, 2005. – 90 с.
- 33.Москаленко А. М. Лекції з історії зарубіжної педагогіки. Модуль 2. “Історія зарубіжної педагогіки”. – К. : КМПУ ім. Б. Д.Грінченка, 2005 – 72 с.
- 34.Навчально-методична розробка курсу “Педагогіка вищої школи” для студентів юридичного факультету / Упорядн. О. В. Плахотнік.. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2001.– 34 с.
- 35.Навчальний процес у вищій педагогічній школі : навч. посібник / За ред. академіка О. Г. Мороза. – К. : НПУ, 2001. – 338 с.
- 36.Навчально-методичний комплекс дисципліни “Педагогіка вищої школи” для гуманітарних факультетів / упоряд. О. І. Бабіна. – К. : ВПЦ “Київський університет”, 2004. – 36 с.
- 37.Науково-дослідна робота в закладах освіти: Методичний посібник / Укл. Ю. О. Турнов, В. І. Урусський. – Тернопіль: АСТОН, 2001. – 140 с.

38. Ніколаєнко С. Реформування системи освіти України в контексті світових інтеграційних процесів // Пам'ять століть. – 2005. – № 3–4. – С. 4–14.
39. Наукова школа : центр професійної підготовки педагогічних кадрів (науковий доробок викладачів та аспірантів кафедри педагогіки Житомирського державного педагогічного університету імені Івана Франка : Науковий збірник / за ред.. проф.. Дубасенюк О. А. – Житомир: Житомир. Держ. Пед. ун-т, 2003. – 334 с.
40. Освіта України. Нормативно-правові документи. – К. : Міленіум, 2001. – 472 с.
41. Освіта в українському зарубіжжі: досвід становлення і перспективи / Матеріали І Міжнародної наук.-практ. конф., 1-4 листопада 2000 р. / Редкол.: В.В. Скопенко (голова) та ін. – К.: Укр. світ, 2001. – 240 с.
42. Освіта України за роки незалежності: стан, факти, події / За заг.ред. В. Г. Кременя. – К.: Вища школа, 2001. – 159 с.
43. Основні засади розвитку вищої освіти України в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003–2004 рр.) / За ред. В. Г. Кременя. – Тернопіль : Вид-во ТДПУ, 2004. – 147 с.
44. Основи національного виховання: Концептуальні положення / В. Г. Кузь, Ю. Д. Руденко, З. О. Сергійчик та ін.; за заг. ред. В. Г. Кузя та ін. – К. : Інформ. вид. центр “Київ”, 1993. – (Ч.1.) – 152 с.
45. Педагогіка вищої школи : навч. посіб. / З. Н. Курлянд, Р. І. Хмельюк, А. В. Семенова та ін.; за ред. З. Н. Курлянд. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2005.
46. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи: Практикум. – К. : Каравела, 2008. – 336 с. (Гриф МОН України, лист 1.4/18-г-914 від 13.06.2007р.).
47. Подоляк Л. Г., Юрченко В. І. Психологія вищої школи : навчальний посібник для магістрантів і аспірантів. – К. : ТОВ “Філ-студія”, 2006. – 320 с.
48. Положення про студентське самоврядування у вищих навчальних закладах. Інформаційний вісник. Вища освіта. Київ. – № 7. – 2002.
49. П'ятнишика-Позднякова І. С. Основи науковик досліджень у вищій школі : Навч. посібник / І. С. П'ятнищика-Позднякова.–К., 2003.–116 с.
50. Розвиток народної освіти і педагогічної думки на Україні / Х – поч. ХХ ст. / : Нариси / Редколегія : М. Д. Ярмachenko / відп. редактор/, Н. П. Калениченко /заст. відп. редактора/, С. У. Гончаренко та інш. – К. : Рад. шк., 1991. – 381 с.
51. С布鲁єва А. А., Рисіна М. Ю. Історія педагогіки у схемах, картках, діаграмах: навчальний посібник. – Суми : СумДПУ, 2000. – 208 с.
52. С布鲁єва А. А., Рисіна М. Ю. Навчальний посібник по курсу “Історія педагогіки”. – Суми: СДП, 1998. – 120 с.
53. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. – К. : Вища школа, 2005. – 240 с.
54. Солдатенко М. Теорія і практика самостійної пізнавальної діяльності : [монографія] / Микола Миколайович Солдатенко.– К. : Вид. НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2006. – 198 с.

55. Соловей М. І., Спічин Є. С. Основи професійно-педагогічної підготовки майбутнього вчителя : навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти . – К. : Вид. центр КНЛУ, 2002. – 232 с.
56. Стельмахович М. Г. Українська народна педагогіка : навч. посібник. – К. : ІЗМН, 1997. – 232 с.
57. Стельмахович М. Г. Українська родинна педагогіка : навч. посібник. – К. : ІСДО, 1996. – 288 с.
58. Ступарик Б. М. Національна школа: витоки, становлення: навчально-метод. посібник. – К. : ІЗМН, 1998. – 336 с.
59. Фіцула М. М. Педагогіка вищої школи: навч. посіб. – К. : “Академвидав”, 2006. – 352 с. (Альма-матер).
60. Хомич Л. Духовний розвиток особистості студента / 36. наук, праць ПДПУ імені В. Г. Короленка. Серія “Педагогічні науки”. – Випуск 2 (35). – Полтава, 2004. – С. 4–9.
61. Хомич Л. Тенденції розвитку виховних педагогічних систем. Польсько-Український журнал “Професійна освіта: педагогіка і психологія” / За ред. Івана Зязюна, Неллі Ничкало та ін. – № 8. – Ченстохова – Київ, 2006. – С. 145–152.
62. Хомич Л. Формування здорового способу життя студентської молоді / 36. наук, праць ПДПУ імені В. Г. Короленка. Серія “Педагогічні науки”. – Випуск 5 (32). – Полтава, 2003. – С. 139–145.
63. Усатенко Т. П. Українська національна школа: минуле і майбутнє : монографія. – К. : Наукова думка, 2003. – 286 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.info-library.com.ua/> – Електронна бібліотека.
2. Болюбаш Я. Я. Державна програма «Вчитель» – поступ назустріч учителю /
Я. Я. Болюбаш // <http://www.mon.gov.ua>
3. Інститут корекційної педагогіки і психології, м. Київ. Режим доступу : www.ikpp.npu.edu.ua/index.php?limitstart
4. Психологічна бібліотека Київського Фонду сприяння розвитку психічної культури. Даний ресурс містить максимально широкий спектр ключових текстів з психології, психогігієни, філософії, релігії, культурології та ін.
Режим доступу: <http://psylib.kiev.ua/>
5. Сайт факультету соціології та психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка представляє наукову фахову онлайнову бібліотеку, зокрема понад 20 повнотекстових електронних версій видань з психології. – Режим доступу : <http://www.socd.univ.kiev.ua/>

